1877. IX. évfolyam. 169. szám. Szombat, szept. 1.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt" közlönye.
Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legelcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Debreczen, szept. 1.

Igen szép birtoktest terült el a földtekének egy részén, mely a természet által minden tekintetben gazdagon elvolt látva azon kellékekkel, melyek egy ügyes gazdálkodás esetén felemelték volna azt a legjövedelmezőbb s legboldogabb birtokok magaslatára. Hanem az volt a baj, hogy a birtokos és családja nem tudott megválni a kényelemnek őseiről reámaradt puha vánkosától, nem tudott szakitani a szintén örökölt régi rosz schlendrián szokásokkal, mindaddig, mig észre nem kezdé venni, hogy van neki egy harmadik szomszédja, kinek szinte nagy birtoka van, de telhetetlen, és kis szomszédja elgázolása után nem kevesebbre vágyik, mint különben is terjedelmes birtokát, még e másikkal megszaporitván kiterjeszteni, kiszélesiteni.

Legjobb cselédeit elcsábitgatá, sőt a bentmaradottakat is folyvást oly cselekmények végrehajtására késztetgeté, melyek a gazdaság kárára ütöttek ki, sőt annak alapjának aláásását czélozták.

Kitörölte tehát álmos szemeit a tulajdonos, széttekintett a nagy világba, régi avult szerszámait eldobta, vén, ravasz kitanult cselédeinek nagyobb részét elbocsátván, a legujabb s modern gazdászat létező kellékeit ültette át gazdászata körébe, mely már kezdetében is a legszebb jövőnek csiráját látszott hordani méhében.

A haladásnak és emelkedésnek e biztos kilátása tettekre nógatá a gonosz szomszédot, s hogy ideje ne legyen a megerősödésre, összeszedvén minden erejét, sőt még a préda csiklandós kilátásának reményében gazszándéka kivitelére magához szédit több apró szomszéd gazdákat, minden elfogadható ok nélkül megrohanta egész erejével a lethargicus álmából csak imént felébredtet s elkezdé foglalni annak határait, tüzzel és vassal pusztitván mindenütt, hol csak romboló tömegével elhuzódott.

Azonban, bár az első lökés nagyságától a megtámadott fél hátravettetett és az ellenségnek tér nyilt a birtok belsejébe nyomulni, de a megtámadott fél is összeszedvén hü embereit, nekifordult a rablónak, és a szerencse társaságában iszonyatos leczkét kezdett az illetőnek adni az enyém és tied közti különbségnek meghatározásában.

Futásra került a sor, és még a szemtelen rablóhad kezdett panaszt emelni, hogy őt keresztényi rablásai közben milyen kiméletlenül traktálja az a barbár szomszéd, s olyasmire kéri a többi szinte irigy szomszédokat, hogy lépjenek közbe és vessenek véget persze a rabló előnyére a további vérontásnak.

Sugnak bugnak is a gonosz szomszédok, kik már előre markaikba szorithatni vélték a zsiros prédát, de a melytől a megtámadott álmos gazda hallatlan bátorsága, ereje és vitézsége elütni látszik őket.

Fujják a követ a megszoritott czinkos megmentésének szempontjából. De az ártatlan megtámadott gazda nem tágit, hanem azt mondja: Nem bántottalak szomszéd egy ujjal sem, reám rohantál, feldultad családi csendemet, békémet, s most ütlek, mig lábaid birtokom hantjait tapossák, sőt még azontul is hü komondoraimat reád uszitom, hogy kergessenek a világ széléig.

Azt az ártatlan kérdést koczkáztatjuk: valjon van-é jog és törvény oda csavarható, mely azt kárhoztassa, vagy elitélje, hogy az a megtámadott gazda a birtokára rohant rablókat határáról teljesen kiverje, és ugy helybenhagyja, hogy annak hasonló rabló kalandra többé kedve ne kerekedjék.

Mi azt hisszük, hogy nincs és nem is lehet.

És még is, az az egy pár suttogó szomszéd amoda, nem kevesebbet akar, mint feltartóztatni a győzelmes kardját, hogy a szegényebb rabló czimbora egy kicsit kipihenhesse magát, uj erőket gyüjthessen és ugy próbáljon ismét uj támadó kisérletet.

E szép mesében kétségkivül ráismert a t. olvasó Török- és Muszkaország példázatára, mely ha csakugyan tényleg olyan megoldást nyerne, mint minőt a hir legközelebb szárnyaira emelt, valósággal kétségbe kellene esni az embernek az európai erkölcsök rothatag volta és romlottsága felett.

Ne mondjunk le azon reményről, hogy a porta oly borzasztó küzdelmek és véráldozatok árán szerzett győzelmeinek gyümölcseit, sem a Zichy gróf, sem a Bismark ur számára nem érlelé.

Egyébiránt érezni látszik a porta az idők nehézségeit, s ugy látszik, hogy a kegyencz Mahmud Damad basa utóvégre is a Mithád visszahivását fogja eredményezni, hogy a diplomaticus veszedelem beütésénél olyan férfiu álljon a porta élén, mint Mithád basa, a ki világos, hogy azon görcsökhöz fogja mérni a vágást, melyeket a fiffikus diplomaták eléje fognak gördíteni.

— **Pauler** Tividar, a képviselőház igazságügyi bizottságának előadója hir szerint a ház legelső üléseinek egyikén beterjesztendi a büntető törvényjavaslatra vonatkozó bizottsági jelentést. Illetékes körökben szó van — a N. H. szerint — arról, hogy a büntetőtörvényjavaslat még szeptember hónapban tárgyalás alá vétessék, annyival inkább mert a ház ekkor még ugysem lesz azon helyzetben, hogy a kiegyezési törvényjavaslatokat napirendre tüzhesse.

— **Andrássy gr.** adott szava és Szerbia. A „Köln. Ztg." azon felhivást intézte Ausztriához, akadályozza meg Szerbia gyalázatos támadását Törökország ellen, s felemlité egyszersmind, hogy e lépést nemcsak Asztria érdekei parancsolják, de Andrássy grófot adott szava is köti, hogy most midőn Szerbia és Oláhország mint orosz szövetségesek hátban akarnak a törökökre esni — hatalmas quos egoval áll elébök.

A háboru.

Az európai harcztérről, daczára az orosz főhadiszállás minden titkolózásának, az oroszokra nézve kedvezőtlen hirek szállingóznak, ki s mint a „N. fr. Presse"-nek Gorni-Studenből távirják Ruscsukból 12.000 főnyi helyőrség kirohanást intézett; Bazarbovában az orosz lovasságot megverték; Akhmet Ejub pasa lovassága kémszemlére indult, midőn is az előőrsök Kosztance mellett megrohantattak. Mehemed Ali pasa egy hadosztálya ismételten megverte az oroszokat, elfoglalta a popkjöijazlar-arablári vonalat. —

Mehemed Ali egy másik hadosztálya 25-dikén megszállotta Jeszerevot az ozmánbazár tirnovai uton. — Nehány könnyü csapata Szulejmán pasa hadseregének hegyi ágyukkal a Sipka-szorostól keletre átkelt a Balkánon s fenyegeti Kilifárt (Gabrova és Drenova közt.) Ozman pasa hadának balszárnya 25 én Szelvi mellett szintén megkerülte a második orosz hadosztályt, a viddin-bomniki völgyekben, és Szardiglit Gabrovától 17 mfdnyire megszállotta. — Az oroszok, visszavonulási vonaluk fenyegetve lévén, minden raktárat, mely eleinte Gurko hadteste számára fölállittatott s jelenleg a Sipka-szoros helyőrségét élelmezte több millió értékben fölégettek. —

A Sipka-szoros elleni támadást 27-én roppant hevességgel és az oroszokra nézve kedvezőtlenül ujra kezdték. Három tábornok lett harczképtelenné. Az orosz csapatok el vannak bágyadva, mindkét oldalon és hátban fenyegetve vannak. A szelvi-lováci uton véres harcz folyt. Egy orosz lovas osztály, mely Ozman pasának Szófiával való összeköttetését meg akarta zavarni, semmivé tétetett. Az orosz táborkar állitja ugyan, hogy Plevna környékén nem volt küzdelem, sőt, hogy a Plevna előtti figyelő hadtest jobbról balra mozdittatott. De az bizonyos, hogy a törökök nagy actiójukat sikerrel kezdették meg, és az oroszok szaggatott védelmezési módja elégtelennek bizonyult.

A mostani hadjárat ismét bebizonyitotta, hogy a kozákok épen oly rosz, mint megbizhatlan katonák; mert idejüket az utakon való csatangolással, rablással és pusztitással töltik. Az általános elkedvetlenedés még a tiszti-kart is megragadta.

A Sipka-szorosból érkező bukaresti távirat szerint Szulejman pasa az utóbbi napok rendkivül véres csatáiban birtokába jutott a Sipka-szoros elővédmüveinek, a szorosnak azonban még mindig urai az oroszok. A „Daily News"-nak az orosz táborban levő harcztéri tudósitója jelenti 29-éről, hogy a Sipka-szorosban előretolt török ütegek oldalban fenyegetik az oroszokat. A törökök uj ütegeket állitanak fel a Tudzsa-völgyben.

Szulejman basa napról-napra erősitéseket kap. Batumból 5000 ember jött. Az albanok is nagy számmal csatlakoznak hozzá.

Szerbiában általános a zürzavar s a kormány tagjai egymás hajába kaptak. Horvatovics kereken tiltakozik a háboru ellen s kijelentette Milán előtt, hogy a világ semmi kincseért sem vezeti a török ellen biztos gyalázatba a rácz sereget. A pénzügyminiszter fenhangon panaszkodik, hogy Szerbiát a muszka barátság koldusbotra juttaja, mig az igazságügyminiszter utalt a nép roppant nyomorára; mindketten kimondták, hogy rögtön a fejedelem kezeibe teszik tárczáikat, mihelyt a háboru kimondatik.

A keleti kérdés.

Kapcsolatban a párizsi békekötéssel, valamint az ujabbkori eseményekkel.

Irta **Péter Gábor**.

(Folytatás.)

Ezt az érdemet nem lehet eltagadni Abdul Aziztól. Ember volt, gyenge volt, de mindnyájan emberek és gyengék vagyunk.

Végre ápr. 24-én csakugyan megüzente a háborut az orosz, csakhogy titokban már a hadüzenet előtt átlépte a határt a Pruth folyón. Ez ujabb megsértése a béke szerződésnek, de az orosz nem gondolt már azzal, csodálatos, hogy a török bár mindenről értesülve volt, nem mozdult előre a Duna mellett elfoglalt állásából, bár ha az oláh kormány szinte hitszegést követett is el, beeresztvén országában egy az ő kegyurával ellenséges nemzetet.

Azt kellett volna a török fővezérségnek tennie, hogy miután megtudta az orosz üzelmet rögtön megszállotta volna Oláhország nevezetesebb pontjait s igy a csatatért oláh területre vitte volna. Ezt mondtuk midőn a háboru kitört. Az elemek azonban igazolták a török fővezérlet tartózkodását, — mert kérdés, hogy ha a török sereg Romániába átvonul és ott megveretik visszatudott volna-é huzódni a szokatlanul megáradt Duna folyón, legalább oly gyorsasággal nem, mint azt egy hátráló sereg állapota megkivánja. Ugylátszik tehát, hogy a török fővezérnek igaza volt, midőn a visszavonulás eshetőségét is latba vetette.

Különben eleinte azt hittük, hogy a döntő csaták Ázsiában fognak vivatni, sőt némelyek tudni akarták, — hogy az egész európai expeditió csak arra való, hogy a török figyelmét Azsiától elvonja, mert az orosz Armenián keresztül akart tulajdonképen Konstantinápoly alá törni.

Igen de a milyen combinatió kitelik egy muszkától, olyan kitelik ám a töröktől is. Igy történt, hogy a török porta elhatározta a muszkák által még nem rég leigázott kaukazusi népet, mint kiknek nagyobb része Mohamed hitü, a muszka ellen fellázitani s igy a muszka hadaknak elvágni nemcsak az élelem szerzési, de visszavonulási utját is.

A mi sikerülhetett a muszkának I. Napoleonnal szemközt, miért ne sikerülhetne a töröknek a muszkával szemközt. Igy ha sikerül — pedig már ugylátszik sikerül — a Kaukazust fellázitani, be lenne keritve az orosz hadsereg, melynek azután küzdeni kellene az éhséggel is. Az éhség pedig megsemmisiti a legerősebb hadsereget is, a mint ezt ha élne I. Napoleon legjobban megbizonyithatná.

Valóban bámulnunk kell azon arczátlanságon, melylyel Oroszország kénye kedve szerint tapossa a nemzetek jogát s azon impertinentián, melylyel fel sem veszi az általa is aláirt szerződéseket.

De hát tudniok kellett azt a hatalmaknak, hogy kivel szerződnek és tudniok azt is, hogy ott az adott szó harmadnapig sem szent, és végre tudniok azt, hogy Péter czár hagyománya nem engedi meg semmi szin alatt, hogy a muszka fegyver — nem örök időkre mint e szól — hanem csak egy napra is megpihenjen. Itt — vagy ott, de a muszka hadseregnek hadilábon kell állania.

(E végrendeletet, — melyet már lapunk egész terjedelmében közölt, és mit olvasóink jól ismernek feleslegesnek tartjuk ujból közzétenni. Szerk.)

E végrendelet az, mely annyi jogtiprásnak, vérontásnak és nemzet gyilkolásnak volt alapja s ha az ember az orosz czárok tetteit elfogulatlanul mérlegeli, vagy ha az eseményeket s azok következményeit figyelmesen szemügyre veszi nem kételkedhetik ennek létezésén s belátja, hogy bár mi ürügyöt adjanak a keleten felmerülő eseményeknek annak csirája mindég e végrendeletben gyökerezik.

És most mit lehet várni a szerződő hatalmak magatartásától?

Azt a mit krimi háborukor lehetett és a mit akkor tettek.

Mindenik a maga érdekét hajhászta és mutatta a másiknak, hogy milyen önzetlen jó barát; egyik kezével simogatta a törököt másik kezével pedig annak zsebébe kaparászott.

Az angol ekkor is jó barát lett mert féltette tengeri befolyását és kereskedelmét. A franczia rettentő hévvel fogta pártját a töröknek mert Napoleon ugy akarta, ez pedig azért akarta, mert tartott az államcsiny következményeitől s mohon kapott az alkalmon, hogy népének figyelmét egy nagyszerü háboru által jómagaról elvonhatja s a könnyü vérü francziának egy egy győzelmes csatát hirdethessen s dicsősége által behizeleghesse magát népe lelkületébe.

Az olasz kapott a szövetségen, mert ez által a régóhajtott egységes Olaszország eszméjét vélte megvalósithatni.

(Foly. köv.)

Hajduvármegye rendkivüli közgyülése.

Debreczen, 1877. aug. 31.

A gyülést pontban kilencz órakor Miskolczi Lajos főispán ur megnyitotta. A bizottsági tagok nagyszámmal voltak jelen. Felolvastattak és kihirdettettek az országos törvénytárba megküldött törvényczikkek, melyek kihirdetéséről a rendezett tanácsu városok a polgármesterek utján, a járásbeli községek lakosai a szolgabirák utján értesittetni rendeltetnek.

Felolvastatott és tárgyaltatott a belügyministeriumnak f. évi julius 11-ről kibocsájtott körrendelete, melyben annak tudtul adása mellett; hogy a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló törvényt, már a jövő év elején törvénybe léptetni szándékozik, az e czélra szükséges intézkedések megtételére hivja fel a megye közönségét. Egyidejüleg felolvastatott a hajdumegyei központi árvaszéknek f. évi apr. 17. kelt gyámsági s gondnoksági ügyrendezésére vonatkozó nyilatkozata.

A körrendelet első pontjára nézve, tekintettel az 1877. XX. tr. cz. 170. §-ban felsorolt azon kellékekre, melyek a községi közgyámban megkivántatnak és reményteljes kilátással arra, hogy e megye minden egyes községe, nem értve ide a rendezett tanácscsal biró városokat, önállóan tarthat közgyámot, s ennélfogva több községnek e czélra való szövetkezésének szüksége felmerülni nem fog; megállapittatott, hogy mindenik község önállóan tart közgyámot.

Az intézmény 2-dik pontját illetőleg, a törvényhatósági központi árvaszék személyzetének és közegeinek létszáma következőleg állapittatik meg: 1) elnök, ki az alispán személyében nem egyesithető, 2) közgyám, 3) két ülnök, 4) jegyző, kinek feladata az árvaügyek rendben tartását és irattározását is kezelni, addig, mig ezek év végével a megyei levéltárba át nem helyeztetnek, 5) a mennyiben a törv. 179. §-a szerint a tiszti ügyésznek az árvaügyek körül folytonos és terhes teendője leend, tekintettel arra, hogy a megyei közigazgatás teréni kötelességei az adó és illeték hátrányok behajtásával egy miniszteri intézmény szerint tetemesen szaporodni fognak, s a Hajdumegyének eddig rendszeresitett egyetlen tisztiügyésze sokoldalu kötelezettségei által tulterhelve, hivatásának nem tehetne eleget, szükséges, hogy a megyei tisztiügyészi hivatal egy tiszti alügyészszel szaporittassék. 6) hasonlóképen áll a dolog a megyei számvevőre nézve, ennél fogva egy alszámvevői hivatal rendszeresittetik. 7.) Tapasztaltatván, hogy az iktató és kiadó hivatal jövőre a csoportositott terhet nem lesz képes megbirni, ennél fogva a központi árvaszéknél egy iktató és kiadó hivatalnak rendszeresitése mondatik ki. 8.) Az árvaszéki két irnok és a közigazgatási irnokok közötti viszony továbbá is fentartatik jövőre azonban az árvaszéki irnokok egyéb közigazgatási teendők végzésére nem alkalmaztatnak.

Az elsorolt személyzetnek évi javadalma fenső jóváhagyás reményében körülbelől következőkben lett megállapitva:

1.) Az árvaszéki elnök fizetése és járulékai a megyei főjegyző fizetésével és járulékaival ugyanazonosok. 2.) A közgyám fizetése és járuléka egyenlő az árvaszéki ülnök járandóságával. 3.) A tiszti alügyész fizetése és járuléka egyenlő az árvaszéki jegyzőével. 4.) Az alszámvevő fizetése és járuléka egyenlő.

5.) Az árvászéki iktató s kiadó fizetése s járandósága egyenlő a megyei igtatóéval. 6.) Az árvaszéki irnokok fizetése változást nem szenved.

A megyei szervezet eme lényeges változásáról a miniszteriumhoz felterjesztés tétetik. Ezután főispán ur Kálmánczhelyi Móricz köz és váltó ügyvédet tiszteletbeli alügyészszé nevezte ki, ki a törvény által megszabott esküt le is tette.

Ezután több rendbeli miniszteri rendelet olvastatott fel. A gyülés még délután is folytattatott, melyről jövő számunkban közlünk tudósitást.

— **BUDAPESTI HIREK. A főváros** egyik leggazdagabb embere Unger Henrik a napokban hunyt el. Temetése aug. 30-án volt. **A nemzeti** szinházban legközelebb „Egy nagyon szép asszony cimű darab került szinre, melyről a critika nagyon eltértőleg nyilatkozott. — **Soldosné** asszony hosszas betegsége után ma fog fellépni. egy legszebb szerepében Marcsában. — Dr. **Agai Adolf** irótársunkat sulyos csapás érte édes anyját özv. Ágai Józsefné szül. Schlesinger Jozefa asszonyt elveszte. Béke poraira! A bánatos fiunak adjon az ég vigasztalást!

Tanügy.

A sárospataki főiskoláról.

— Eredeti tudósitás. —

A háromszázados s.-pataki főiskola napjainkban egész csendben minden tekintetben ujjá szervezkedett. Miután egy ily nevezetes tanintézetnek szellemi és anyagi átalakulása a nagy közönséget okvetlenül kell, hogy érdekelje, szükségesnek látjuk ezen jelzett átalakulást nehány rövid szóval körvonalozni.

Mindenekelőtt megjegyezzük, hogy a főiskola jogakadémiája a nagyméltóságu vallás és közoktatás ügyi magyar királyi miniszterium rendelete alapján és értelmében teljesen ujjá szervezkedett. Ezen szakban jelenleg 9 tanerő müködik, emellett a hittani szakban 4 a bölcsészeti szakban szintén 4 tanár tart előadásokat. A bölcsészeti szak akként van szervezve, hogy az egyrészt a jogi másrészt a hittani szaknak legyen kiegészitője, — e czélból adatnak elő egyetemi rendszerből az egyetemes történelem, az ujkori bölcsészet története, magyar, német és franczia irodalom. A főgymnasiumban 16 tanerő müködik. A jelen tanévtől kezdve mind az akademia, mind a gymnasium uj, diszes s czélszerüleg berendezett tantermekben van elrendezve és pedig a jogakademia 3, a hittani szak 2 diszesen kifestett, a főgymnasium 10, tágas, egészséges tanteremben. E mellett a természettudományok előadására, jelesen a természettan és vegytanra külön előadási tanterem, vegytani konyha, dolgozó szoba és szertár, a természetrajzra külön tanterem és gazdag ásvány, — növény és állattani gyüjtemény van berendezve.

A tanulók látkörének tájitására szolgál az 50—60,000 kötetből álló könyvtár, ifjusági olvasó egylet könyvtára, erdélyi olvasó kör könyvtára, gazdag érem gyüjtemény, régiségtár és szépészeti muzeum. E mellett minden tanuló gyakorolhatja magát a gymnasiumban ének és zenében, rajzban és szépirásban és a tornászatban. A 4 felső osztályban a franczia nyelv dijtalanul adatik elő.

A főiskola tápintézete is ujjá szerveztetett, Szivos Mihály felügyelő tanár mindent elkövet, hogy a közönség méltányos igényeit kielégithesse, 60 frt évi dijért mindenki nyerhet egészséges táplálékot, s mintegy 100 tanuló egész évre öt frtért butorozott szobát és 2 forintért fütést is kap a kollégiumban.

Az ifjak egészségi állapotára Dr. Kun Zoltán főiskolai orvos ügyel fel, ő a betegsegélyző egylet elnöke, mely egylet jótékonysága minden tanulóra kiterjed. Dr. Kun Zoltán felügyelete alatt épült legközelebb egy czélszerü kórház helyiség 16 ágyra, melyben külön termekben kezeltetnek a ragályos, nehéz és könnyü betegek, van külön rendelő szoba, fürdő, beteg szobából nyiló árnyékszék és külön halottas kamara.

Az egész kórház, kert közepén van elhelyezve s minden tekintetben olyan, hogy fokozottabb igényeknek is képes lesz megfelelni. A gymnasiumi tantermek padjai is, — melyek a paedagogia és egészségtan követelményeinek teljesen megfelelnek a főisk. orvos felügyelete alatt készültek el.

A kollégium régi épületei s az azt környező disztelen melléképületei leromboltatván a kollégium egész területe parkká változtattatik s diszes vasrácscsal vétetik körül, mely munka épen most van folyamatban. Egy szóval az előljáróság mindent elkövet, hogy ezen tőzsgyökeres magyar tanintézetet minden tekintetben emelje s a tanulni vágyó ifjuságra nézve kedvelt és keresett tanintézetté tegye.

Debreczen, szept. I.

Dr. Koós Gábor tanár ur a következő levelet intézte hozzánk:

„Tisztelt szerkesztő ur! Kérem szépen önt, legyen szives Weisz Gy. ur munkámból szóról-szóra engedélyem nélkül (közlött s mint látszik) közlendő czikkeit visszautasitani, mert én töle e közlöttekért is kártéritést kell hogy követeljek. Debreczen, 1877. aug. 30. Tisztelettel Dr. Koós Gábor."

Ha e sorokból jól kivettük, ugy Dr. Koós Gábor urnak **csak** az a kivánsága, hogy mi Weisz Gyula orvos urnak a „Salicyl-sav" használatáról irt czikkeit visszautasitsuk. Csodálatos kivánság egy főreál-iskolai tanártól, s mindenesetre olyan, melynek részünkről ignorálással kellett volna találkoznia, ha nevezett tanár ur a „D. E." tegnapelőtti számában, ugyan e kivánságát óvásképen nem siet kifejezni. De mivel ezt tette, feljogositva érezzük magunkat arra, hogy megkérdezzük Dr. Koós urtól, mióta nem szabad a forrás és szerző világos megnevezésével valamely müből egyes részleteket közzétenni?

Vagy ha ez csakugyan tilos, akkor éppen Dr. Koós G. tanár urat ki jogositotta fel arra, hogy a „Salicyl-sav" stb. czimü munkájában Német- és Francziaország majdnem valamennyi vegyészeinek e tárgyról szóló munkáit és szaklapjait végig compillálja? Mert alig hisszük, hogy fent emlitett könyvében idézett: Guillemin Pharm. Centrl. Bl. 1833. és Piria Annal de Ch. et Phys. 1838. és Kolbe H. és Lautemann, továbbá Heyden Frigyes, Dr. Ev Meyer, Neubauer C. Winterberg A. és még számos vegyésznek, sőt az orvosi szakba vágó Dr. Thiersch C. „Klinische Ergebnisse" czimü müvek szerzőitől a tisztelt tanár ur engedélyt kért volna azoknak plagiatumként való felhasználására?

Bizony nagyon korlátolt fölfogásról tesz tanubizonyságot az a körülmény, hogy Dr. Koós Gábor ur kártéritési keresetet akar Weisz Gyula orvos ur ellen inditani, azért, mert utóbbi jóakarólag ajánlta az ő (?) müvét a közönségnek. Hiszen tanár ur, a tudományos és szakirodalomban óriási perlekedés kezdődnék hirtelenében a szerzők közt, ha az ön nézete ez érdemben érvényre jutna! Avagy mi czélja volt önnek akkor, midőn fenti czimü müvét ismertetés végett személyesen hozta szerkesztőségünkbe? Talán csak nem az volt szándéka, hogy közölvén müvéből egyes mutatványokat, minket is perbe fogjon, mert hiszen erre engedélyt nem adott, a mi gondolatnak is absurdum?

Ha pedig az volt szándéka Dr. Koós G. urnak, hogy ébreny-müve — mely mindössze nem egyéb, mint a németből magyarra leforditott és összetákolt munka — senkitől figyelembe ne vétessék, akkor jobb lett volna, apusculumát salicyl-savval jól ellátva — hogy a penész el ne lepje — és jól becsomagolva, hogy meg ne hüljön — iró asztala fiókjába zárni, hogy napvilágot ne

lásson; holott pedig kinyomatta és hogy egy kis rebakra szert tegyen, a könyvkereskedés utján is árultatja.

Véleményünk szerint tehát inkább még köszönettel tartozik Weisz Gy. orvos urnak, hogy a közönség figyelmét a tanár ur mostoha müvére jóakaró ajánlata által felhivta.

A mi pedig Dr. Koós G. a pávatollról pöffeszkedőleg használt hasonlatát illeti, tekintve a sovány müvecskéje mindenünnen összehordott idegen tulajdonból álló tartalmát, uti figura docet — az inkább önre magára alkalmazható. — Egyébiránt biztosithatjuk róla, hogy Weisz Gy. orvos ur nem önhaszonból, hanem tisztán a közérdekért mutatá be a közönségnek a Salicylsavat, melynek ön tisztelt tanár ur épen oly kevésbé a feltalálója, mint akár a puskapornak. Ön megbirálás végett hozta müvét szerkesztőségünkbe, „ki" birálja vagy ajánlja, — nem tartozik tanár urra. Kár volt tehát oly nagyon felhevülni, e mellett a kánikulai forróság mellett, még megtalál ártani.

Vagy talán **tanár** ur idétlen fellépése csak nagy reklám akar lenni pieziny könyvecskéje érdekében? — Lehet, hogy talán czélt ér vele, de fájdalom, csak itélőtehetsége rovására. — Si tacuisses philosophus mansisses.

A „Debreczen" szerkesztősége.

— **VIDÉKI HIREK. Nagy-Baráthan** (Győr megye) egy ember megölte unokabátyát. Az büntettnek két font toll volt az oka, melynek eladása miatt a két család folyton civakodott. — **Tarkányban** nagy tüz volt, melynek 14 ház mellék épületeikkel együtt áldozatává lett. — **Tornyán** a templom javára gyermek szini előadás tartatott, melynek jövedelme 20 frtot tett. — **Molnár** György, jeles szinmüvészünk legközelebb a szepesi városokba megy vendégszerepelni. — **Korytnica** fürdővendégei Sulejman basához a Sipka szorosban nyert győzelme alkalmából üdvözlő sürgönyt intéztek.

UJDONSÁGOK.

* **Értesités.** Miután tapasztaltuk, hogy a magyar olvasó közönség nagy mérvben érdeklődik **az orosz-török** háboru, s az onnan érkező harcztéri tudósitások irányában — alkalmat kivánunk nyujtani legszegényebb sorsu polgártársunknak is, hogy lapunkat, mely **kiváló figyelmet** fordit a harcztéri tudósitásokra, mérsékelt árban megrendelhesse. S midőn erről a t. közönséget értesitjük, nem mulaszthatjuk el fel emliteni azon körülményt sem, miszerint lapunk azon kellemes helyzetbe jutott, hogy Dr. Kempf József ur tollából, ki pár nap előtt távozott el kinevezett törzsorvosként Törökországba, — **a csatatérről eredeti tudósitásokat fogunk közölni.**

Ennélfogva szept. hó 1-ső napjától uj előfizetést nyitunk a „Debreczen"-re; és pedig **helyben és vidékre küldve:**

Szeptember hóra 1 frt — kr.
Szept.—okt. két hóra 1 „ 80 kr.
Szept.—dec. négy „ 3 „ 40 kr.

Előfizethetni helyben a „Debreczen" kiadóhivatalában (piacz Vecsey-ház.) Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében, vidéken minden postahivatalnál.

Az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését kéri

a „Debreczen"
kiadóhivatala.

* **A debreczeni** önkénytes tüzoltó egylet bizottsága egy aláirási ivet tett le szerkesztőségünknél, melyre felhivjuk a közönség figyelmét. A cél, melyet ez egylet tüzött ki feladatául oly magasztos, oly nemes, hogy azt bővebben ajánlani felesleges.

* **Gzászjelentés.** — Fájdalomtól megtört szivvel tudatjuk felejthetetlen szeretve tisztelt kedves jó anyánk illetőleg nagy anyánknak özv. Berényi Józsefné szül. Gyursa Juliánna asszonynak folyó hó 30-án délután 2 órakor életének 74. évében, rövid alig egy heti sulyosabb szenvedés után végelgyengülésben történt csendes kimultát. A megboldogultnak földi részei szeptember hó 1-én d. u. 4½ órakor Varga uteza 2252. számu saját házától a ref. kis templomban tartandó rövid ima után fognak a czegléd-uteczai sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztesség tételre az elhunytnak rokonait és ismerőseit bánatos szivvel meghivjuk. Debreczen, 1877. Augusztus hó 31-kén. Szép Lajos, nejével Szép Juliánnával gyermekeink: Vilma, Ilka, Lajos; Szép József nejével Barcsay Karolinával Kálmán kisfiunk nevében is.

* **Helyreigazitás.** E lap 165-ik számában az ujdonságok rovatában közölt főiskolai akademiai értesitvény kivonatában a könyvtárállása 50,10 darabra van téve, mely sajtóhiba 50,101 darab müvel igazitandó ki.

* **Nyilt hála köszönet.** Mindazon tisztelt rokonok, jó barátok és általában a nagy közönség, — kik e folyó hó 30-án végbe ment — szerencsétlenül kimult szeretett nőm temetésén oly nagy részvétökkel — különösen Stiber Jánosné urhölgy az általa küldött koszoruval — részben enyhitették azon nagy fájdalmamat, melyet szeretett nőm váratlan halálakor éreztem; fogadják érette a leghálásabb köszönetem. — Kelt Debreczen, 1877. augusztus 31-én. Juhász József.

* **Temesvári szintársulata** felől nagyon szomoru dolgokról értesültünk; Egri Kálmán népszinmüénekes és neje a tegnap déli vonattal utaztak városunkon keresztül Budapestre hova a népszinházhoz előnyös feltételek mellett szerződtek, elhagyván Temesváry társulatát, melynél annyi nyomorteljes napokat éltek át. Egri Kálmán értesitése szerint Lajos napján különös dolgok történtek a társulat kebelében, melyek ugyan nem hirlapba valók, de a mely okozója a társulati tagok nagy részbeni eltávozásának. Nincs okunk kétkedni Egri szavaiban, kinek távozását époly nagy mérvben sajnáljuk, a mint örvendünk azon, hogy a budapesti népszinháznál nyugalmas állást kapott. Nem lehet csodálkozni tehát, ha mi ismételve kifejezést adunk azon már több izben hangoztatott aggodalmunknak, hogy a viszonyok ilyetén állapotában, a küszöbön álló jövő szinidényben miként lesz kielégitve közönségünk müigénye? Az a tisztelt szinügyi bizottság, mely e tekintetben csupán a közönség érdekét tartozik szem előtt tartani, lehet hogy tett e tárgyban lépéseket, de erről a közönséget mindezideig nem értesitette sem nyilvánosan, sem magán uton. A szintársulat személyzetének névsorát más években ilyenkor már közzé lehetett tenni, most mint értesültünk, még a bizottsághoz sem terjesztette be azt a szinigazgató. Egyébiránt a debreczeni szinügyről, kapcsolatban más helyi és közönségünket érdeklő ügyekkel legközelebb egy czikksorozat közlését kezdjük meg, mely tükörként fogja feltárni a dolgokat a maga meztelen valódiságában.

* **Az athletikai klub** versenyünnepélye, mint az lapunkban már több izben olvasható volt, holnap este fog végbemenni. Az előkészületekből itélve, az ünnepély a legváltozatosabbnak igérkezik. Biztos tudomásunk van róla, — hogy vidékről is sokan fognak jelen lenni.

* **Köszönet nyilvánitás.** Minden rokonunk jó barát, s ösmerősömnek, s különösen a helybeli tanári, s tanitói karnak szives köszönetemet nyilvánitom, azon nemes részvétökért, melyet kis fiam mult hó 29-iki temetésén irásnyomban tanusitottak. Kelt H.-Szoboszló 1877 szept. 1. Szathmáry Géza.

* **Ajánlkozás.** Egy másodéves theologus, kinek kitünő iskolai bizonyitványai vannak, és a német nyelvet tökéletesen érti, helyben nevelőül ajánlkozik. Szerkesztőségünkben eziránt felvilágositás szerezhető.

* **Az a mi hires** semlegességünk. Az „Egyet értésnek" irják. A keleti vasuton folyó hó 28-án tiz zacskóban két fejü sasos pecsét alatt három milliót szállitottak arany és ezüstben az orosz főhadiszállásra, Csikben orosz ügynökök két ezer szekerest fogadtak fel hetvenöt forint havi fizetés mellett, azon ürügy alatt, hogy a Dunaparton Galacznál épitendő vasutnál szállitsanak.

* **Hajduvármegyének** ma délelőtt folytatólagosan tartott rendkivüli közgyülésében felszinre került a hajdu-böszörményi ismeretes városi számadások ügye; mint értesültünk a gyülés e tárgybani vitatkozásának eredménye az lett, hogy a h.-böszörményi polgármester és főjegyző ellen a fegyelmi vizsgálat elrendeltetett.

* **A főiskolai** ujonnan berendezett Muzeum holnap már megnyittatik a tisztelt közönségnek és ezentul minden vasárnap nyitva lesz d. e. X—XII óráig Kovács János m. k.

* **Juhász Ignácz** köz és váltóügyvéd lakását a takarékpénztár czegléd-piacz uteczai házából, a szécsényi uteczai, volt postaházba tette által. Mit is az ügyes bajos közönség érdekében köztudomásra hozunk.

* **Vasuti baleset.** Tegnapelőtt éjjel a Czeglédre innen robogó vasuti vonatról a kalauz vigyázatlanság következtében leesett, de szerencsére csak karját ficzamitotta ki.

* **Balázs Kálmán** és zenetársulata holnap délután a nagyerdei fürdőházban fog müködni.

Legujabb.

— Pera, aug. 31. Mehemed Ali egy nagyszerü török győzelemről tesz jelentést, melyet Jenikőinél Rasgrad mellett arattak a muszkák felett. Az oroszok közzül 4000-en maradtak halva a csatatéren, és a törökök birtokába számos fegyver és lőszer jutott.

— Bécs, aug. 31. A „Pol Corr."-nek mai kelettel Nándorfehérvárról távirják: A fejedelemnek egy ukáza folytán a megjelent hadiparancs, a szerb hadsereg ordre de bataille-ja és számos kinevezés közzé tétetett.

— Sumlából és Sistovából érkező hiteles táviratok arról értesitenek, hogy a törökök tegnap az offenzivát megkezdték; Salih basa átkelt a Lom-on, az oroszokat Kargkac-ig visszavetette; egyidejüleg ezzel Ozman pasa is megkezdte az offenzivát. Gabrovát az oroszok önkényt kiüritették. Szulejman basa balszárnya előre nyomul.

— Mukhtár pasának egy aug. 29-diki távirata szerint a legutóbb Gedikleé mellett vivott harczokban 4 orosz tábornok esett el s az oroszok vesztesége 6000 ember. Az oroszok ez oldalon most védelmi állásban vannak.

— A. „D. Ztg." jól értesült forrásból tegnap azon hirt vette, hogy a Gasteinből tegnapelőtt Bécsbe visszatért német nagykövet a keleti kérdésre vonatkozó fontos közleményeket hozott Andrássy gróf számára. Andrássy és Bismark ugyanis abban állapodtak meg, — hogy az első nagy csata után, mely a Sipkaszorosban folyó csatározásokat követni fogja, Németország és Ausztria-Magyarország közös diplomatiai beavatkozást kezdenek meg a portánál a béke érdekében.

— Tegnap éjjel Budán a rácz városban iszonyu tüz dühöngött. A rácz fürdő körül hosszu sorház állott lángban s nem jött segély, ugyan ekkor Pesten a Concordia malom mellett s a Teleky téren dult a tüz.

Felelős szerkesztő:
TISZAI DÁNIEL.

HIRDETESEK.

ROTT LIPÓT ÉS TESTVÉRE

férfi divatteremében czegléd-uteczán 2. sz. a.

Ajánltatnak

FÈRFI INGEK és FEHÈRNEMÜEK.

Szines creton ingek 1.40—2.50
„ „ 2 gallérral I. 2.80
„ „ „ II. 2.—
„ gyermek ing 1.30
„ „ kék, piros vagy fehér szegéssel 1.60

Ferfi chiffon ingek sima és fodros elejével 1.20— 3 ftig
Himzett ingek 2.50 feljebb
Rumburgi vászon ingek 4—10 f.ig.

Magyar és német lábravalók 1—3 ftig.
Batiszt zsebkendők szines széllel 3—10 ftig.
Vászon „ „ „ 5 frt.

Ingek nagybani eladása

1 tuczat szines ing 10.50
1 „ „ 2 gallérral 20.—
1 tuczat sima chiffon ing 13.20
1 „ fodros „ „ 13.—

Kész férfi ruhák:

egy őszi férfi öltöny . . . . 14 frttól feljebb,
egy „ „ felöltő . . . . 12 „ „
egy „ gyermek öltöny . . . 5 „ „

Uj divatu magyar franczia férfi kalapok,

ugyszintén

feldiszitett női kalapok,

Legujabb: A t. cz. utazó közönség és a t. cz **tisztikar** becses figyelmébe, egy pokrócz **szélpárnával** együtt, mely tökéletes ágynak használható!

Nyakkendők, gallérok, kézelők

és mindenféle uri czikkek **helyben** nálunk a **legnagyobb választékban.**

Legjobb minőségü czipők.

Titkos betegségek
és
bőrbajok

gyógyittatnak **RICORD** párisi egyetemi tanár egyedül biztos gyógymódja szerint,

FOGAK

és azoknak tövei fájdalom nélkül kihuzatnak.

Weisz Gyula,

a budapesti császári és királyi katona főkórház volt osztály orvosa, kiérdemelt államvasuti és bányamü-orvos által.

Lakik: N.-Várad és Miklós uteza sarkán levő Somogyi féle 2094. sz. a, házban.

114 82—100

„Tisza" biztositó társaság.

A „Tisza" biztositó társaság alapszabályai 18. §-ának*) értelmében

negyedik rendes közgyülèsèt

f. évi szeptember hó 30-dik napján d. e. 10 órakor

Debreczenben a városház nagy termében fogja megtartani, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 19., 20. és 21. §§-ainak**) értelmében tisztelteltelesen meghivatnak.

Tárgysorczat.

1. A választmány és az igazgatóság jelentéseinek előterjesztése.
2. Az 1876. évi zárszámadásoknak és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése.
3. A felügyelő-bizottságnak és egy választmányi tagnak megválasztása.

Debreczen, 1877. évi augusztus hó 31-ik napján.

A választmány.

*) **18.** §. Minden közgyülés a társaság székhelyén tartatik. A rendes közgyülés évenként legalább egyszer összehivandó.

) **19. §. Minden közgyülésnek egybehivása a választmány részéről a kijelölt hirlapokbani hirdetés által történik, mely rendes közgyülésnél legalább 30 nappal a közgyülésre kitüzött nap előtt közététetik, s a melyben ugy az egybehivás czélja, mint szintén a tárgyalás alá veendő ügyek felsorolandók.

20. §. A közgyülésen minden részvényes minden egy darab, legalább 45 nappal a közgyülés egybehivása előtt saját nevére irott és befizetett részvény után egy szavazattal bir. Husz szavazatnál többet azonban egy részvényes sem saját nevében, sem meghatalmazás alapján magában nem egyesithet. A részvények, ugyszintén a meghatalmazások, a közgyülés megkezdése előtt az elnöklő által e czélra kiküldött igazolási bizottságnál leteendők; a letéti jegyek a közgyülésbeni megjelenésre igazolásul szolgálnak és a közgyülés után a letett részvények kiszolgáltatása ellenében visszatéritendők.

21. §. A részvényesek a közgyülésen szavazatjogukat vagy személyesen, vagy szavazatképes részvényesek meghatalmazása által gyakorolják. Meghatalmazás csak szavazatképes részvényeseknek adathatik, kiskoruak, gondnokság alatt állók, nők, kereskedelmi társulatok, testületek s intézetek azonban szavazatjogukat törvényes képviselőjük által gyakorolhatják, ha ez nem részvényes is. A közgyülési határozatok a jelenlevő s képviselt részvényesek általános szavazattöbbséggel hozatnak; szavazategyenlőség esetében az elnöklő szavazata dönt.

339. 1—3.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczenben az ugynevezett Baranyi-féle háznál levő fővámhivatal egész udvarának, — továbbá az első udvaron keresztül a vámhivatal udvaráig, — valamint az első udvar kapualjától az adóhivatal lejáratáig egy tokaji trachyt kőből készült cyclops burkolat, illetőleg szekér s gyalogjárdának készitése czélba vétetvén, e végett az árlejtés f. évi szeptember 11-ik napjára kitüzetik.

Vállalkozni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árlejtésre bocsájtott munkálatok közelebbi s részletes feltételei, valamint az előirányzott munkadij, a debreczeni kir. pénzügyigazgatóság I-ső ügyosztályában, a szokott hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1877. aug. 24-én.

337 2—3

Nincs többé ezüst!!

Csak 1.60, 2.50, 3.80, 4.20, 5.30, 6 frt 70 krba kerül egy pár valódi, örökké fehéren maradó alpacca-ezüstből készült gyertyatartó, amiért kezeség váltatik. 60, 80 kr., 1 frt, 1.30, 1.50 kr. egy drb

Csak alpacca-ezüst kezi gyertyatartó. 3.50, 4, 5, 6 frt 6 pár kés és villa

Csak alpacca-ezüst nyelivel, valódi angol acél élivel. 1.95, 2.25, 2.45, 3.10, 4 frt 6 drb

Csak alpacca-ezüst evő-kanál. 70, 90 kr., 1.10, 1.50 2 frt 6 drb

Csak alpacca-ezüst kávés-kanál. 1, 1.45, 1.90, 3.40, 4 frt egy tömör

Csak alpacca-ezüst leves-szedő kanál. 60, 80 kr., 1.10, 1.50, 1 frt 95 kr. egy tömör

Csak alpacca-ezüst tejszedő-kanál. 60, 80 kr., 1 frt egy

Csak alpacca-ezüst borsószóró. 70, 95 kr., 1.40, 2 frt, egy

Csak alpacca-ezüst sótartó kristálycsészével. 1.70, 1.85, 2 frt 6 drb

Csak alpacca-ezüst tojástartó. 2, 3, 4, 5.20, 6 frt 30 kr. egy

Csak alpacca-ezüst cukordoboz, tömör finom munka.

Ezen tárgyak örökké megmaradandó fehérségeért irásban jótállás nyujtatik.

Cim: ÉRCÁRUK GYÁRA 336—1—12.

BLAU & KANN, Béos, Babenbergerstrasse Nr. 1.

Vidéki megrendelések utánvétel pontosan eszközöltetnek.

Alföldi Károly
tàncz-mester

bátorkodik a n. é. közönséggel tudatni, miszerint folyó évi september hó 20-án városunkba jön és tanitását octóber 1-én megkezdi, beiratások addig iseszközölhetők lakásán vargautcza 2256. sz. a.

334. 1—?

Hirdetés.

Egy jó családból való fiatal leányka, teljes ellátásra fel vétetik egy uri családnál, hol németül is tanulhat. Értekezhetni a kiadó hivatalban, vagy nagy várad ut. 2202 sz. a. házban.

340. 1—1.

Pályázati hirdetés.

Bihar megyei Konyár községben üresedésbe jött. 600 frt évi fizetés, 40 illetőleg 20 frt beteglátogatási és 40 frt halotti kémlelési dijjal egybekötött „községi orvosi" állomásra ezennel pályázat hirdettetik.

Az ezen állomást elnyerni óhajtók felhivatnak, hogy képességüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket, szakasz szolgabiró Tekintetes Fráter Gyula urhoz Vértesen (u. p. Nagy Léta.) 1877-ik évi szeptember hó 29. ig adják be.

Konyár aug. 28. 1877.

Az előljáróság.

338. 1—3

HIRDETÈS.

Lenolaj kénczében, (firneis) **tört festéket;** copál, domár, szobapadozat és bőr fényczét.

Legjobb minőségü gépolajat,

valódi belgiumi szekérkenőcsöt,

szinkenderből készitett

dohány zsineget ajánl

331. 3—10 **Geréby Fülöp.**

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt.**

Debreczen, 1877. Nyomatott Tiszai Dániel könyvnyomdájában.